

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงพินาสามัคคี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ขั้นตอนการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ขั้นตอนการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยศึกษาปัญหาการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงพินาสามัคคี เพื่อสร้างเป็นรูปแบบการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงพินาสามัคคี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนของการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าจากทฤษฎีแนวคิด เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานโรงเรียน 4 ด้านด้วยหลักธรรมาภิบาล ซึ่งได้กำหนดขอบข่ายงานไว้เป็น 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรมหลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ศึกษาบริบทด้านธรรมาภิบาลเพื่อนำมากำหนดกรอบความคิดในการวิจัยและกำหนดจุดประสงค์ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการวิจัย เก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ

ขั้นตอนที่ 2 การนำเสนอรูปแบบการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล

ผู้วิจัยนำผลสรุปการวิเคราะห์ขั้นตอนที่ 1 เข้าสู่กระบวนการสนทนากลุ่ม และสรุปผลการประชุมสนทนากลุ่ม พร้อมทั้งนำมาสังเคราะห์ผลการประชุมสนทนากลุ่มในการเสนอรูปแบบการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 13 คน และครูผู้สอน จำนวน 97 คน จากกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเบ็ญพิมพาสามัคคี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 13 โรงเรียน รวม 110 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 13 คน และครูผู้สอน จำนวน 73 คน รวม 86 คน สุ่มตัวอย่างโดยวิธีการแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามขั้นตอนดังนี้

1. โดยการกำหนดขนาดตามตารางจี้และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608) จากจำนวนประชากร 110 คน ได้ขนาดตัวอย่าง 86 คน
2. จัดทำรายชื่อผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามโรงเรียน
3. เทียบสัดส่วนจำนวนผู้บริหารและครูผู้สอนแต่ละโรงเรียนกับขนาดตัวอย่าง 86 คน
4. สุ่มเลือกผู้บริหารและครูผู้สอนในแต่ละโรงเรียนตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ มาเป็นตัวอย่างของการวิจัยด้วยวิธีจับฉลาก ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ลำดับ ที่	โรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
		ผู้บริหาร	ครู	ผู้บริหาร	ครู
1	รัฐราษฎร์อนุสรณ์	1	12	1	9
2	ราษฎร์ร่วมสามัคคี	1	9	1	7
3	วัดหนองมะขาม	1	5	1	3
4	วัดคลองจินดา	1	4	1	3
5	วัดหนองตาสูง	1	14	1	11
6	บ้านหนองคล้า	1	3	1	2
7	วัดจิกลาด	1	13	1	11
8	วัดหนองปลาไหล	1	13	1	11
9	บ้านทุ่งท่าเสา	1	6	1	4
10	บ้านหนองละมาน	1	5	1	3
11	บ้านโคกกวาง	1	4	1	3
12	บ้านวังฆ้อง (ราษฎร์สุริยศึกษา)	1	5	1	3
13	วัดด่านช้าง	1	4	1	3
รวม		13	97	13	73

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบสอบถาม และ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถาม

แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถามจำแนกเป็น เพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา อายุ และประสบการณ์การทำงาน ลักษณะเป็นแบบสอบถามเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัญหาเกี่ยวกับการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงพลาสุราษฎร์ธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ปัญหาประกอบด้วย การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ลักษณะเป็นแบบสอบถามประมาณค่ามี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่าปัญหาการปฏิบัติงานด้านธรรมาภิบาลในแต่ละข้อ มากน้อยเพียงใด โดยกำหนดคะแนนประมาณค่า (rating scale) ดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2536. อ้างถึงใน พรพิมล จันทร์ศรี, 2549 : 53)

คะแนน 5 หมายถึง มีปัญหาการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีปัญหาการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีปัญหาการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีปัญหาการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีปัญหาการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลน้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือมีดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสาร วารสาร บทความ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะจากบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ เพื่อกำหนดขอบข่ายในการสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

2. กำหนดขอบข่ายการสร้างเครื่องมือครอบคลุม 6 หลักคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

3. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมสภาพปัญหาการบริหารด้านธรรมาภิบาล

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ปรีกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำและปรับปรุง

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จำนวน 3 คน ประกอบด้วย

5.1 ผศ.อวยชัย ้วยสุวรรณ อดีตอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

5.2 นายสมเกียรติ แจ่มสว่าง ศึกษาพิเศษ ห้วยน้ำกลุ่มงานนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2

5.3 นางสาวนิตดา วิทยาพิภพสกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกกวาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2

6. หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of concurrence : IOC) ของข้อคำถามแต่ละข้อตั้งแต่ระดับ 0.66 ขึ้นไป

7. นำแบบสอบถามที่ได้รับข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุง จัดพิมพ์ให้สมบูรณ์แล้วนำไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนแก้ววารี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.2536. อ้างถึงใน พรพิมล จันทร์ศรี. 2549 : 54) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดไม่มีโครงสร้าง ประกอบด้วยประเด็นการสัมภาษณ์ 2 ประเด็น คือ ด้านสาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหา ครอบคลุมเนื้อหา 6 ด้าน คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักความมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า โดยผู้วิจัยร่างแบบบันทึกการสนทนากลุ่มให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบแก้ไขก่อนใช้จริง ดังนี้

- 2.1 นำปัญหาที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 กำหนดเป็นประเด็นคำถาม
- 2.2 จัดทำแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม
- 2.3 นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสม
- 2.4 นำไปใช้ในการสนทนากลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับมีดังนี้

1. ขอนหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ถึงประธานกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงพินาสามัคคี เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงพินาสามัคคี โดยให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสืออนุญาตจากประธานกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงพินาสามัคคี ไปยังโรงเรียนต่าง ๆ จำนวน 13 โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงพินาสามัคคี ให้ผู้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้ผู้บริหารและครูผู้สอน และติดตามเก็บแบบสอบถามที่มีสภาพสมบูรณ์กลับคืนด้วยตนเองได้ครบ จำนวน 86 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ในระหว่างวันที่

7 – 12 พฤศจิกายน พ.ศ.2550

4. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการสนทนากลุ่ม จากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ถึงผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความร่วมมือในการจัดสนทนากลุ่ม จำนวน 7 คน มีคุณสมบัติดังนี้

4.1 เป็นผู้บริหารระดับสูง/หัวหน้างาน ซึ่งเคยปฏิบัติหน้าที่ด้านการบริหารการศึกษา มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

4.2 มีวุฒิทางการศึกษาดั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไปหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์ในด้านการบริหารการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี

ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีรายนามดังนี้

1. นายวิรัตน์ เกตุเทศ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2

2. นายสมเกียรติ แจ่มสว่าง ศึกษาพิเศษ หัวหน้ากลุ่มงานนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2

3. นางศิริลักษณ์ ขอเจริญ ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2

4. นายถาวร เชียงสง ผู้อำนวยการโรงเรียนรัฐราษฎร์อนุสรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2

5. นายวิศิษฐ์ ศิริวัฒนพงศ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดคลองสองหนอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2

6. นางสาวนัสดา วิทยาพิภพสกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกกวาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2

7. นายพงษ์เทพ เจริญไทย ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดบ้านวัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2

5. จัดประชุมสนทนากลุ่ม และบันทึกข้อเสนอแนะจากการสนทนากลุ่ม ในวันจันทร์ที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ.2550 ณ ห้องประชุมโรงเรียนรัฐราษฎร์อนุสรณ์

6. นำเสนอรูปแบบการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยจัดกระทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการคำนวณค่าความถี่ และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ปัญหาด้วยสถิติพื้นฐานตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 นำคะแนนจากแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อศึกษาการบริหารด้านธรรมาภิบาล โดยรวมทุกด้าน และรายด้านเป็นการพัฒนาว่าการบริหารด้านธรรมาภิบาลมีปัญหาต่อการปฏิบัติตามการบริหารด้านธรรมาภิบาลอยู่ในระดับใด

2.2 ทำการประมวลผลข้อมูล ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

2.3 ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ประมาณค่าของ เบสท์ (Best.1986 อ้างถึงใน เกียรติยศ เขียมคงเอก, 2546 : 44) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง ปัญหาในการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง ปัญหาในการบริหารอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง ปัญหาในการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ปัญหาในการบริหารอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง ปัญหาในการบริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.4 สรุปและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

3. วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล

ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยนำผลการวิเคราะห์แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน จากการสนทนากลุ่ม ในเนื้อหา

6 ด้าน มาสังเคราะห์เป็นรูปแบบ